

LITERATUUR-OVERZICHTEN.

WEEKBLADEN.

Wiener klinische Wochenschrift. 1923, No. 32.

Klinische Vorträge. VIKTOR PATZELT. *Zwischenzellen und Samenepithel.*

Originalabhandlungen. JOHANN VON BOKAY. *Das Exanthema Subitum* (ZAHORSKY-VEEDER-HEMPELMANN). — Een eerst sedert enkele jaren uit Amerika beschreven ziekte. Jonge kinderen krijgen zéér acute temperatuurstijging (40.5°) zonder bijzondere klachten. De koorts is continu en duurt 3 tot 4 dagen zonder eenig objectief aantoonbaar ziekteverschijnsel. Den vierden dag, tijdens de daling der temperatuur, vormt zich voornamelijk op buik en borst een exantheem n.l. van elkander gescheiden hyperaemische vlekken, die op de ledematen zeer gering zijn en ook het gelaat minder aantasten. Na 24 uur verbleekt het exantheem en geneest de ziekte zonder afschilfering. Tijdens de hooge temperatuur leucopenie (3 tot 4000) met relatieve lymphocytose (80—90 pCt.); catarrhale verschijnselen ontbreken; meer dan één kind uit een groot gezin wordt zeldzaam getroffen.

ROBERT POSCHACHER. *Die Ergebnisse der Abortusbehandlung mit Chinin bei oraler Verabreichung.* — Sedert 1921 zijn in de kliniek van PEHAM 133 vrouwen met miskraam behandeld met chinine, in den vorm van ouweltabletten (4 maal daags 250 mgr.) inwendig genomen. Over het gevolg is men zeer tevreden; hoe meer de baarmoeder reeds in arbeid was, des te krachtiger was de hulp van het chinine. Bij beginnende miskramen bijv. werd in 90 pCt. door chinine uitdrijving verkregen, terwijl bij incompleten abortus, als de baarmoeder tot rust is gekomen, in 30 pCt. werking werd waargenomen. Elke miskraam, met of zonder koorts, waar geen sterke bloeding spoedvereischend de ontruiming van de baarmoeder voorschrijft, kan aanvankelijk met chinine behandeld worden en dan zal operatief ingrijpen dikwijls onnoodig zijn.

HEINRICH HAASE. *Zur Frage der Kropfbehandlung mit minimalen Joddosen.* — In Oostenrijk komen tegenwoordig zeer veel kroplijders voor; aanbevolen wordt om de volksbehandeling met zeer kleine hoeveelheden jodium — zooals in Zwitserland — toe te passen. De aandacht wordt gevestigd op „Jodostrumittabletten”, waarin 1/2 mgr. joodkalium.

Gerichtliche Medizin. W. SCHWARZACHER. *Ein interessanter Fall von Mord an einem fünf Wochen alten Säugling.* — Naast schedeltraumata werd bij de lijk-schouwing een houten staaf gevonden, die in den slokdarm gelegen van maag tot bifurcatie reikte, maar geen ernstige beschadiging veroorzaakte.

Fürsorgewesen. A. REUSZ. *Die Beschaffung von Frauenmilch für die Behandlung kranker Säuglinge.*

J. ED. ST.

Münchener medizinische Wochenschrift. 1923, No. 33.

M. GRASMANN. *Zur Diagnose intraabdomineller Verletzungen durch stumpfe Gewalt sowie zur Differentialdiagnose verschiedener intraabdomineller Erkrankungen.* — GRASMANN bespreekt de moeilijkheid der diagnose van orgaanverwonding in den buik, daar geen verschijnsel bewijzend is. Van belang acht hij de pijnlijkheid bij druk van het cavum Douglasi, daar reeds 1—2 uren na een verwonding zich daar bloed of exsudaat ophoopt.

A. BORCHARD. *Zur Differentialdiagnose der Perityphlitis.* — Een geval van osteomyelitis van het os ilei met absces, een van aneurysma van de aorta abdominalis, beide voor perityphlitis gehouden.

H. JORDAN. *Anatomischer Beitrag zur Frage der operativen Skoliosenbehandlung.* — Na operatie volgens VON BAEYER wordt een redressie mogelijk, die men op onbloedige wijze niet kan bereiken. Hiertoe blijkt ook de operatie van VON FINCK, volgens onderzoekingen van JORDAN aan het lijk, niet in staat te zijn.

J. REY. *Zur Frage der postpleuritischen Skoliose.* — REY bestrijdt MÜLLER, die

de oorzaak der scoliose in spiertrekking zoekt; hij acht de schrompelende pleura* zwarte het voornaamste oorzakelijke moment. Toch beschouwt hij vroegtijdige massage der borst- en rugspieren als een belangrijk middel om de scoliose te voorkomen.

K. WESTPHAL und GEORGI. *Ueber die Beziehungen der Lamblia intestinalis zu Erkrankungen der Gallenwege und Leber.* — Sinds naar deze meer gezocht wordt, blijkt de lamblia intestinalis in duodenum en ontlasting van Europeanen veelvuldiger voor te komen, dan men vroeger aannam. Schrijvers vonden ze bij een vergelijkend onderzoek bij geen van 30 normale personen, bij 3 van 20 lijders aan icterus simplex, bij 3 van 25 lijders aan galblaasziekten. Zij meenen, dat dit voorkomen van lamblia bij ziekten der galwegen niet toevallig is. Het is niet waarschijnlijk, dat de lamblia een ontsteking van het slijmvlies veroorzaakt; zij stellen zich echter voor, dat zij bij tot deze kramp voorbeschikte personen een kramp van den sphincter van ODDI bewerkt, welke tot galstuwing en haar gevolgen leidt. Eenmaal vonden zij lamblieën in een geëxstirpeerde galblaas.

C. NAUWERCK. *Lungenvarix und Hämoptoe.* — Een door lijkopening herkend geval van gebersten varix der vena pulmonalis.

H. MIETLING. *Kritik zur sogenannten „Hamoklasischen Krise“ WIDALS der Leberfunktionsprüfung.* — MIETLING vond dit onderzoek waardeloos voor de beoordeeling der leverfunctie.

F. SACHWEH. *Klinische Erfahrungen über die intravenöse Gonarginbehandlung der Gonorrhoe des Mannes.* — Geen duidelijke invloed op acute urethritis, zeer gunstige invloed op verwickelingen (arthrititis, prostatitis, epididymitis, urethritis posterior). Indien men gonargine tegen acute urethritis beproeft, moet men tevens plaatselijk behandelen.

E. WIENER. *Ueber Heilwirkung von Schlangenserum bei Skorpionstich.* — In een geval werkte een serum tegen slangenvergift onmiddellijk heilzaam bij scorpioenensteek.

F. BLUM. *Mitteilungen über Tonophosphan.* — Tonophosphan is een ongiftig phosphoruspraeparaat, waarmee BLUM vooral bij osteomalacie en ziekte van BASEDOW zeer goede uitkomsten verkreeg.

A. MÜLLER. *Das Linimentum Tuberculini* PETRUSCHKY. — Volgens de ervaring van MÜLLER is deze wijze van toediening van tuberculine op de huid niet zoo onschadelijk, als aangenomen wordt. Hij nam sterke haar- en algemeene reacties waar.

K. HOFFMANN. *Clavipurin, ein neues, natürliches Mutterkornpräparat.* — Claripurine vertoont de specifieke werking der in het moederkoren gepraeformeerde secalebasen; het bevat geen proteinogene aminen, geen ballaststoffen en is zuiver te doseeren. Geen onaangename bijwerkingen. Het wordt intraveneus, intramusculair of per os (druppels, tabletten) toegediend. De aanwijzingen zijn dezelfde als die der andere secalepraeparaten.

W. KREMER. *Erfahrungen mit Ectebin.* — Evenals GOTTIEB vond KREMER na ectebine-inwrijving tuberkelbacillen in de diepere huidlagen. Naast goede gevolgen nam hij echter ook twee maal na en door ectebinebehandeling een opvlammen van een tuberculeus proces waar.

H. MÜHLPFORDT. *Beitrag zum fixen urtikarielle Salvarsanexanthem.* — Een geval.

A. KRECKE. *Ueber die gewöhnlichen Fehler bei der allgemeinen Narkose.* — Overzicht.

La Presse médicale, 1923. No. 65.

RECASENS. *Les nouvelles applications de la radiothérapie en gynécologie.* — Voordracht.

F. MOUTIER et J. RACHET. *Incidents et accidents de l'autohémothérapie.* — Na intramusculaire inspuiting van eigen bloed namen schrijvers nooit ernstige gevolgen waar; echter drie maal op 400 inspuiting onmiddellijk een collaps, die blijkbaar gevolg was van de emotie; voorts eenige malen, eenige uren na de inspuiting beginnend en somtijds eenige dagen durend, lichte koorts, duizeligheid, hoofdpijn,

fugpijn, erythemen enz.; en ten slotte somtijds na herhaalde inspuiting een voorbijgaande verergering der verschijnselen, tegen welke de behandeling was gericht (migraine, urticaria enz.): zij veroorzaakt hier dus den schok, dien men wilde bestrijden.

L. LOEB. *Rapports quantitatifs entre les facteurs qui causent le cancer et la rapidité et la fréquence de la transformation cancéreuse.* — Voor het ontstaan van borstklierkanker bij muizen werken twee factoren samen: de erfelijkheid en de inwendige afscheiding van den eierstok. Hoe meer in een muizenfamilie kanker voorkomt, op des te jonger leeftijd openbaart zich deze. Door muizen op verschillende leeftijd te castreren kon LOEB voorts aantonen, dat, hoe korter de eierstok heeft kunnen functioneeren, des te zeldzamer en op des te later leeftijd ontwikkelt zich kanker. Heeft de kanker zich geopenbaard, dan wijzigt zich door castratie de verdere groei niet meer. Deze waarnemingen komen overeen met wat BANG bij den teerkanker van muizen heeft gevonden.

Ile. Congrès de dermatologie et de vénéréologie de langue française.

La Presse médicale. 1923, No. 66.

CH. LENORMANT et J. SENÈQUE. *Quelques remarques et quelques faits à propos du traitement des fractures diaphysaires de l'avant-bras.* — Vele chirurgen passen bij deze breuken steeds operatieve hechting der breukstukken toe. Schrijvers beproeven eerst na repositie het verband volgens NÉLATON onder voortdurende, liefst dagelijksche, radioscopische contrôle van den stand der breukstukken. Zij opereeren, indien repositie niet mogelijk is, indien in het verband de repositie niet behouden blijft en indien zich een pseudarthrose heeft gevormd.

L. CHEINISSE. *A la recherche d'un traitement pathogénique de l'eclampsie.* — Overzicht over de theorieën omtrent het ontstaan van eclampsie en de daaruit vloeiende behandelingsmethoden.

Ile. Congrès de dermatologie et de vénéréologie de langue française (suite).

P. SMIT.

Rivista critica di clinica medica. 1923, No. 7.

BENVENUTO BENVENUTI. *La leucocitosi digestiva nelle malattie dell'apparato digerente e del sangue.* — De bij gezonden enkele uren na den maaltijd optredende vermeerdering der witte bloedcellen (vooral der neutrophile veelkernige), waaraan na het eerste half uur een vermindering voorafgaat, ontbreekt bij de ernstige organische of functioneele aandoeningen van de maag en bij bloedziekten. Het verschijnsel is echter te weinig standvastig om er een groote klinische waarde aan toe te kennen. Hetzelfde geldt voor de aanvankelijke leucopenie.

Rivista critica di clinica medica. 1923, No. 8.

G. LONERO. *Qualche considerazione critica sperimentale sul liquido cefalo-rachidiano con speciale riguardo alla reazione di WEICHBRODT.* — Bij de meest verschillende aandoeningen van het centrale zenuwstelsel vond schrijver de reactie van WEICHBRODT positief in alle gevallen, waarin het eiwitgehalte meer dan 0.30 per duizend bedroeg; zij ging niet evenwijdig aan de uitkomsten der reacties van NONNE-APELT en WASSERMANN, zoodat zij weinig klinische waarde heeft.

S. PISANI. *Le emorragie meningee.* — Wordt vervolgd.

Rivista critica di clinica medica. 1923, No. 9.

S. PISANI. *Le emorragie meningee.* — Wordt vervolgd.

Rivista critica di clinica medica. 1923, No. 10.

S. PISANI. *Le emorragie meningee.* — Slot. Klinische en pathologisch-anatomische studie met vermelding van drie ziektegeschiedenissen. Is niet in het kort weer te geven.

M. MONTAGNANI. *L'intradermoreazione nel tifo, paratifo A. e B. e nella febbre melitense con i filtrati di cultura.* — Wordt vervolgd.

Rivista critica di clinica medica. 1923, No. 11.

M. MONTAGNANI. *L'intradermoreazione nel tifo, paratifo A e B e nella febbre melitense con i filtrati di cultura.* — Slot. Tusschen de intradermale reactie met tuberculine en die met filtraten van levende culturen volgens de methode van BURNET bij typhus, paratyphus en maltakoorts bestaat een duidelijk en groot verschil. De opvatting van BURNET, dat deze reactie voor de genoemde ziekten specifiek is, is onjuist, zij is evenzeer positief bij lijders aan andere ziekten en bij volkomen gezonde personen op de meest verschillende leeftijden. Zij mist elke klinische waarde.

GUSTAVO ALESII. *Un caso di echinococco del polmone.* — Beschrijving van een door operatie genezen geval van longechinococcus, dat verschillende diagnostische moeilijkheden bood, waarbij de intradermale reactie van CASONI tenslotte den doorslag gaf. Opmerkelijk was, dat dit geval van veretterde echinococcuscyste, in een bronchus doorgebroken en langzaam voort-etterende geen klinische verschijnselen van holtevorming bood en den algemeenen gezondheidstoestand zeer weinig stoorde.

Rivista critica di clinica medica. 1923, No. 12.

FELIX D'ARBELA. *Contributo clinico alla conoscenza della sifilide epatica.* — Wordt vervolgd.

Rivista critica di clinica medica. 1923, No. 13.

FELIX D'ARBELA. *Contributo clinico alla conoscenza della sifilide epatica.* — Slot. Uitvoerige beschrijving van vier ziektegevallen. Niet in het kort weer te geven.

ERNESTO RICCIOLI. *La percussione ascoltata nella semeiotica del pneumotorace.* — Aanbeveling van de auscultatorische percussie voor de bepaling van vorm en uitgebreidheid van een pneumothorax.

WOLFFENSPERGER.

Dermatologische Wochenschrift. 16 en 23 Juni 1923.

A. BUSCHKE und E. SKLARZ. *Ueber lichen-ruber ähnliche Salvarsanexantheme, Lichen ruber, lichenoidie Disposition und einige Konstitutionstypen der Haut.* — Een nieuw geval, waarbij een angina aan het exantheem voorafging. Verschillende oorzaken kunnen lichen ruber of lichen ruber-achtige uitslagen doen ontstaan. De persoonlijke voorbeschiktheid, de constitutie der huid, schijnt de overheersende factor te zijn. Een besmetting achten de schrijvers onwaarschijnlijk. Zij beschouwen dus lichen ruber niet meer als een specifieke dermatose.

G. GIEMSA. *Zur Wismuttherapie der Syphilis.* — Zeer verschillende gevoeligheid van konijntjes voor verschillende bismuth-praeparaten.

W. ENGELHARDT. *Ueber die hautreizende Wirkung dreier gebräuchlicher Puderarten.* — Vergelijkend onderzoek van 3 poedersoorten: talk, 2 pCt. salicylzuuroxyde-talk en „Rheinveilchentalkumpuder No. 4711", bij gezonde mannen, vrouwen, kinderen en bij patiënten met huidziekten. Slechts in 0.2 pCt. der gevallen werden lichte prikkelende werkingen waargenomen, nooit heftige ontstekingen.

Dermatologische Wochenschrift. 30 Juni 1923.

B. LIPSCHÜTZ. *Ueber das experimentelle Melanom der geteerden Maus.* — De proefondervindelijke melanosen gaan aan de papillomen bij geteerde gepigmenteerde muizen vooraf. De melanoomvorming zou veroorzaakt worden door een chronische teertoxicose van het organisme. Deze zou de fermentwerking verhogen, die de pigmentvorming veroorzaakt.

G. GJORGJERIC und R. A. PAVLOVIC. *Zur internen Behandlung der Ichthyosis.* — Zeer gunstigen invloed van pilocarpine-inspuitingen van 5—30 mgr. per keer onderhuids, bij 3 gevallen van ichthyosis.

S. MENDES DA COSTA.

NEDERLANDSCHE LITERATUUR.

Medisch Weekblad. — XXX, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 en 22: Geen oorspronkelijke stukken.

Geneeskundige Gids. — I, 5: E. J. BUNING, Verzekering en ziekenverzorging; C. L. DE JONGH, Over niergezwellen; J. H. LANDWEHR, Coma diabeticum bij een tweejarig kind; A. F. SOER, Een huidaandoening. — 6: A. SIKKEL, De 74ste algemeene vergadering te Enschede; G. C. BOLTEN, De waarde der WASSERMANN- en der liquor-reacties ten opzichte der diagnostiek van lues van het centrale zenuwstelsel; D. KLINKERT, Een geval van haemolytischen icterus. — 7: K. DE SNOO, Over de klinische beteekenis van den bloeddruk bij zwangeren I; H. KLINKERT, Acute idiopathische exsudatieve pericarditis. — 8: K. DE SNOO, Over de klinische beteekenis van den bloeddruk bij zwangeren II.

Geneeskundig Tijdschrift der Rijksverzekeringsbank. — VIII, 7: W. SCHUURMANS STEKHOVEN, Schadeloosstelling van ongevalsletsels bij ziekte-toestanden I; C. J. KOCH, Invaliditeit in de sociale verzekering; V. GRAVESTIEN, Naschrift; A. E. VERMEIJ, Nog eens ongeval en ingewandsbreuk; J. A. FEENSTRA, Verergering van longtuberculose gevolg van narcose?. — 8: G. C. BOLTEN, Over traumatische geïsoleerde verlammingen van den plexus brachialis; W. SCHUURMANS STEKHOVEN, Schadeloosstelling van ongevalsletsels bij ziekte-toestanden II; J. P. L. HULST, Trauma en hersenbloeding; J. A. FEENSTRA, Dood aan subchronische endocarditis, geen ongevalsgevolg.

Nederlandsch Maandschrift voor Geneeskunde. — XI, 12: F. D'HERELLE, La nature du bactériophage; W. F. SUERMONDT, De operatieve resultaten der galblaaschirurgie in de Leidsche kliniek. — XII, 1: B. E. J. H. BECKING, De botermeelsoep van CZERNY-KLEINSCHMIDT en de resultaten daarmee verkregen in de kinderkliniek der rijksuniversiteit te Utrecht; J. MUNK, Adrenaline bij diphtherie; A. K. W. ARNTZENIUS, Een geval van genezen nekkrimp bij een kind van zes maanden.

Nederlandsch Tijdschrift voor Verloskunde en Gynaecologie. — XXXIX, 1: C. D. CRAMER, Thrombophlebitis op afstand; F. K. TE WATER NAUDÉ, Bijdrage tot de pathologie en therapie der ureter-fistels bij de vrouw; B. J. KOUWER, Uitwendige keering in de zwangerschap.

Archives Néerlandaises de Physiologie de l'homme et des animaux. — VIII, 3: A. QUERIDO, L'action de la vératrine sur le tissu musculaire strié; J. J. VAN DE BELT, Quelques actes réactionnels et les phénomènes physiologiques qui les accompagnent; J. DE HAAN et J. BAST, La coloration de tissu élastique au moyen de colorants vitaux acides; J. TEN CATE, Quelques recherches sur la locomotion des limaces; G. VAN RIJNBERK, Organes sans appareils nerveux locaux; J. B. ZWAARDEMAKER, La relation entre le rayonnement radioactif et les propriétés fondamentales du coeur; F. H. QUIX, La fonction des otolithes.

Tijdschrift voor Vergelijkende Geneeskunde. — IX, 1—2: D. A. DE JONG, Melkpasteurisatie als basis voor gemeentelijke melkvoorziening; H. J. VAN NEDERVEEN, Over de bacteriologische controle van melk eener modelboerderij; N. L. SÖHNGEN en C. COOLHAAS, De vergisting van galactose door *saccharomyces cerevisiae*; A. MASSINK, Chloorbehandeling van water; B. HYLKEMA, De waterstofionenconcentratie van voedingsbodems; N. L. SÖHNGEN, Enkele mededeelingen over het werk en het leven van PASTEUR; J. D. KÄYSER, Verpleging en behandeling van lepralijders; P. C. FLU, Over den invloed van brandwonden op den agglutinatie-titer van het serum van geïmmuniseerde konijnen; J. P. L. HULST, De waarde van het interstitieele emphyseem voor het vaststellen van de ontstaanswijze van den dood door stikken.; K. REITSMA, Cysten der pleuro-peritoneale holte bij vogels; H. J. VAN NEDERVEEN, Coccidiën bij het gezonde rund; J. P. M. VOGELAAR, Afwijking van haemangioma-teus karakter van het buikvlies van een paling.